

Notă informativă

cu privire la executarea deciziei Biroului Executiv al CCI a RM nr. 02/3 din 20 octombrie 2017 «Cu privire la organizarea ediției a XVII-a Expoziției naționale «Fabricat în Moldova»

În scopul executării Deciziei Biroului Executiv și conform planului de acțiuni în perioada 31 ianuarie - 04 februarie 2018, s-a desfășurat ediția a XVII-a a expoziției naționale "Fabricat în Moldova". Expoziția este organizată sub patronajul Guvernului Republicii Moldova, de către Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova în parteneriat cu organizațiile cointeresate.

Sloganul expoziției: „ Fabricat în Moldova – Fabricat pentru tine!”.

„Fabricat în Moldova” este evenimentul de augur cu care debutează programul fiecărui an expozițional al Republicii Moldova. Expoziția are drept scop susținerea producătorilor autohtoni, promovarea produselor competitive pe piața internă și externă, atragerea investițiilor, intensificarea dialogului public-privat. În cadrul evenimentului are loc schimbul de informații și experiență între producători, comercianți, prestatori de servicii, se realizează interacțiunea directă cu consumatorii, ceea ce are ca rezultat eficientizarea activității economice, inclusiv prin lansarea și experimentarea pe piață a unor produse/servicii inovative.

La inaugurarea celei de-a XVII-a ediții a expoziției au participat conducerea de vârf a țării, reprezentanții Guvernului, Ambasadori acreditați în Republica Moldova și reprezentanți ai Administrației Publice Locale, care au valorificat necesitatea organizării unor astfel de evenimente, promovarea producătorilor autohtoni și îmbunătățirea dialogului public-privat.

În acest an, expoziția a fost vizitată de aproximativ 50 mii de persoane, care au fost mulțumiți de calitatea produselor și de prețurile expozanților. Prezenți au fost și vizitatori din România, Iran, Turcia, Belarus, Ucraina. Aceștia au fost impresionați de produsele expuse de meșterii populari și de standurile colective ale consiliilor raionale. Tot odată, expoziția a fost vizitată de un număr considerabil de studenți și elevi. Aceștia și-au arătat interesul nu doar față de produsele autohtone, dar și față de programul de afaceri, participând la seminarele, conferințele și mesele rotunde și față de procesul de organizare a expoziției implicându-se în calitate de voluntari ai expoziției "Fabricat în Moldova". Fluxul de persoane a mulțumit participanții care au menționat că acesta îi motivează să fie prezenți și la edițiile viitoare.

De-a lungul expoziției, au fost inițiate mai multe rapoarte de colaborare dintre agenții economici autohtoni și reprezentanții din România, Ucraina și Belarus. În cadrul expoziției au fost încheiate circa 60 contracte de intenții și acorduri de colaborare.

La ediția curentă au fost prezentate 17 standuri colective și anume ale: UTA Găgăuzia și 16 consilii raionale precum: Anenii Noi, Cahul, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Edineț, Fălești, Florești, Glodeni, Hâncești, Ialoveni, Leova, Nisporeni, Râșcani, Orhei, Ungheni.

La expoziție au participat 420 agenți economici din diferite ramuri ale economiei naționale: industria alimentară, ramura vitivinicolă, industria mobilei, industria ușoară, utilaje, tehnică și aparataje, instituții de cercetări științifice, meșteri populari și alte domenii. Spațiul expozițional a constituit peste 3200 m.p.

La fel ca și la ediția din anul trecut vizitatorii au putut aprecia produsele companiilor mixte, membre ale Camerei de Comerț Moldo - Italiene, iar în pavilionul nr. 3 s-au expus și câteva firme din Belarus.

Evenimentele au avut loc în următorul format: partea expozițională, programul de afaceri, defileul de modă a “brandurilor di inimă”.

Partea expozițională a evenimentului s-a desfășurat în pavilioanele central, 2, 3 și în spațiile deschise ale C.I.E. ”Moldexpo”. În pavilionul central și nr. 3 au fost prezentate companii din sectorul agro-industrial și artizanat. În pavilionul nr. 2 au fost expuse întreprinderile din sectorul industrial. În spațiile deschise au fost comercializate produse și tehnică agricolă.

Oportunitatea organizării Expoziției naționale ”Fabricat în Moldova” este confirmată și prin participarea, an de an, a celor mai renumiți producători și prestatori de servicii de pe piața autohtonă și anume: Bucuria, Franzeluța, Carpeta MD, Polimobil, Floare-Carpet, Floarea Soarelui, Ionel, Moldcoop, Cricova, Viorica-Cosmetic ș.a

De asemenea, în cadrul expoziției a participat Asociația Producătorilor de Divin și Brandy de Moldova. La stand au fost prezentate produsele următoarelor companii: S.A. „Aroma”, S.A. „Barza Albă”, Î.M. „Călărași Divin” S.A. Fabrica de Vinuri „Vinăria Bardar” S. A., Wine International Project, S.A. “MIGDAL-P” J.S.C..

Ceea ce privește programul de afaceri, în cadrul acestuia au fost organizate 12 activități, la care au participat în total puțin peste 1000 de persoane (inclusiv participanții la cele 3 forumuri de afaceri), printre aceștia oameni de afaceri, angajați ai operatorilor

economici și ai instituțiilor publice și studenți de la instituțiile superioare de învățământ. Programul de afaceri a decurs după cum urmează:

- Masă rotundă: „Economia Verde. Fabricat în Moldova”. Organizator: Eco Contact, Ministerul Mediului, Ministerul Economiei, Camera de Comerț și Industrie a R.M.

Masa rotundă a avut drept scop promovarea economiei verzi în toate sectoarele de dezvoltare social-economică a țării, cu atragerea atenției sectorului de afaceri, partenerilor de dezvoltare, asociațiilor obștești, mass-mediei, dar și a publicului larg privind asigurarea integrării prevederilor de protecție a mediului, utilizarea rațională a resurselor și eficiență energetică, în toate sectoarele economiei naționale și ale vieții sociale. La eveniment au participat circa 60 de persoane printre care agenți economici, organizații nonguvernamentale, consumatori, manageri energetici raionali, auditori energetic și reprezentanți ai consiliilor raionale.

- Masă rotundă: „Învățământul dual”. Organizator: Camera de Comerț și Industrie a R.M, Proiectul reforma structurală în învățământul profesional tehnic în RM (GIZ).

În cadrul acestui eveniment s-a pus accent pe informarea agenților economici privind implementarea metodelor aplicativ-practice în cadrul programelor de formare profesional tehnică în învățământul dual, pentru companiile din domeniul textil. La masa rotundă au participat 20 de companii, care au demonstrat interes în implementarea acestui proiect, unii dintre aceștea fiind în proces de aplicare.

- Seminar: ”Standardele europene- cheia succesului pe piața UE.” Organizator: Institutul de standardizare din Moldova.

Seminarul a întrunit cca 60 de persoane. În cadrul acestuia, au fost prezentate diverse metode și instrumente de implementare a noilor standarde accendându-se importanța și avantajele acestora într-o economie competitivă, pe o piață încă nouă pentru RM.

- Seminar: ”Proceduri vamale simplificate”. Organizator: CCI a RM, Serviciul Vamal al RM.

În cadrul seminarului s-a prezentat ultimele noutăți legate de procedurile simplificate de vămuire, declarare electronică, vămuire la domiciliu, beneficiile statutului de Agent Economic Autorizat (AEO) și exportator aprobat. Totodată, a fost prezentată procedura de obținere a certificatelor de origine preferențială pentru mărfurile de export și planurile Serviciului Vamal de a lărgi spectrul procedurilor vamale simplificate și a vămuirii electronice. În cadrul sesiunii de întrebări și răspunsuri, cu cei 42 de participanți, au fost oferite și sugestii pentru a continua procesele de modernizare a operațiunilor de vămuire simplificată spre a minimiza cheltuielile întreprinderilor legate de vămuire.

- Seminar: "Trei oportunități oferite de proprietatea intelectuală pentru dezvoltarea antreprenorială". Organizator: AGEPI, cu suportul proiectului UE VIP4SME „Valoarea Proprietății Intelectuale pentru IMM-uri.”

Scopul seminarului a fost informarea participanților despre rolul și importanța semnelor distinctive, inclusiv a mărcilor și brandurilor, în promovarea imaginii întreprinderilor. La eveniment au fost prezenți circa 60 de persoane, printre care participanții la expoziție, cât și alte persoane interesate de domeniul promovării afacerilor.

- Seminar: „Dezvoltarea inovațiilor în regiuni cu suportul autorităților publice locale.” Organizator: AITT

Seminarul a fost orientat spre reprezentanții IMM-urilor și persoanele interesante în dezvoltarea antreprenorialului inovațional. Așadar, la eveniment au participat circa 50 de persoane din diferite domenii de activitate. Seminarul a avut ca teme informative finanțarea proiectelor de inovare și transfer tehnologic-oportunități pentru IMM-uri, oportunități de dezvoltare și finanțare a entităților inovatoare; parcuri științifico-tehnologice și incubatoare de inovare, rolul inovațiilor și comercializarea lor, promovarea catalogului serviciilor științifice prestate de institutele de cercetare.

- Seminar: "Piața agroalimentară: realități și perspective." Organizator: Ministerul Agriculturii, Dezvoltării regionale și Mediului al RM, Universitatea Agrară de Stat din Moldova, ÎS institutul de tehnică Agricolă „Mecagro”.

Scopul seminarului a constat în informarea grupului țintă referitor la cerințele pe care trebuie să le îndeplinească produsele fabricate în Republica Moldova și despre oportunitățile, precum și posibilitățile de export în UE ale acestora. La seminar au participat circa 60 de persoane, printre care producători autohtoni și entități desemnate în domeniul metrologiei.

- Seminar: „Avantajele accesării garanțiilor bancare.” Organizator: ODIMM. Seminarul a inclus informații concrete referitor condițiilor de aplicare a garanțiilor bancare, exemple, modalități și beneficii materializate în practică. La eveniment au participat peste 40 de companii, majoritatea participanți ai expoziției Fabricat în Moldova.

Cel mai notabil și important eveniment din cadrul programului de afaceri a fost Forumul Internațional de Afaceri cu genericul „Investiții în Regiune – investiții în viitor” organizat în premieră în regiunea de Sud a țării. Astfel pe data de 1 februarie 2018, în regiunea de sud a Republicii Moldova s-au întrunit delegații din 5 țări, printre care România, Ucraina, Belarus, Turcia, Iran. În total, au participat circa 95 de reprezentanți ai mediului de afaceri, autorităților și organizațiilor de susținere a business-ului de peste hotare, care sunt interesați în inițierea parteneriatelor și plasarea investițiilor pe piața

Republicii Moldova. Din Republica Moldova au participat peste 200 de agenți economici din diverse domenii (agricultură, textile, construcții, industria alimentară, transport și logistică, tehnologii informaționale și comunicații, industrie), precum și reprezentanți ai autorităților publice locale, organizațiilor de susținere a business-ului din țară și de peste hotare.

În cadrul sesiunii plenare au fost prezentate delegațiilor din străinătate, reprezentanților Ambasadelor acreditate în R. Moldova:

- Prezentarea situației economice și atractivității investiționale a Regiunii de Sud a Republicii Moldova,
- Prezentarea oportunităților economice și investiționale ale Regiunii de Sud a Republicii Moldova de către reprezentanții raioanelor de sud
- Prezentarea ZEL "PILG Giurgiulești",
- Prezentarea Parcului Industrial Cahul,

Pentru agenții economici locali au fost efectuate următoarele prezentări:

- Instrumente de suport a IMM din cadrul Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM),
- Prezentarea liniei de creditare pentru întreprinderi EU4Business,
- Prezentarea Arbitrajului Comercial Internațional de pe lângă CCI a RM.

Obiectivele Forumului Internațional de Afaceri:

1. Atragerea atenției investitorilor internaționali asupra potențialului regiunii de sud a Republicii Moldova, ca fiind o destinație favorabilă investițiilor;
2. Identificarea și promovarea proiectelor investiționale de perspectivă din regiune;
3. Facilitarea dialogului între partenerii / investitorii străini și companiile locale;
4. Focusarea atenției investitorilor spre unele sectoare concrete cu potențial de dezvoltare, din regiunea de sud a țării.

Altfel spus, scopul acestuia a fost de a spori competitivitatea economică, stimularea dezvoltării economice, fapt ce ar contribui la reducerea disparităților și decalajelor de dezvoltare, în cadrul regiunii și între regiuni.

Rezultatele Forumului Internațional de Afaceri:

1. Ca urmare a participării delegației din Belarus la lucrările Expoziției „Fabricat în Moldova” și la Forumul Internațional de Afaceri din mun. Cahul, au fost discutate în prealabil condițiile participării unei delegații din Republica Moldova la expoziția «Вечна в Гомеле 2018», s-au discutat aspectele organizării unui forum de afaceri în cadrul vizitei oficiale a Președintelui Republicii Belarus, Alexandr Lukașenko, în Republica Moldova.
2. Mai multe companii producătoare de produse lactate, carne de miel și pui din regiunea de sud a Republicii Moldova au manifestat interes pentru discuții cu reprezentanții CCI Esfahan din Iran. Companiile din Republica Moldova au prezentat ofertele de cooperare și planurile de afaceri în cadrul sesiunii B2B, urmând ca CCI Esfahan să prezinte oportunitățile în cadrul Comitetului pentru Agricultură și Industria Alimentară din cadrul organizației lor. Compania „Ispan-Lux” SRL din Taraclia a prezentat proiectul de construcție a unei mini-ferme de creștere a ovinelor și a unui abator pentru carne de miel, urmând ca în continuare reprezentanții CCI Esfahan să identifice potențiali parteneri în Iran, pentru continuarea negocierilor.
3. Compania „Jalbă Ion” II a prezentat Zonei Economice Libere Brăila, reprezentanților CCI Esfahan, autorităților publice și CCI prezente din România un proiect pentru un mijloc de transport inovativ de mare viteză pentru transportul pasagerilor și mărfurilor în marile orașe
4. Companiei ALMA Tours din Constanța le-au fost oferite contactele ANAT pentru schimb de experiență și inițierea unor proiecte de dezvoltare a turismului în Republica Moldova și județul Constanța.
5. „Fabrica de Brânzeturi din Cahul” SA a discutat în cadrul Forumului Internațional de Afaceri din mun. Cahul cu ОАО «Щучинский маслозавод» posibilitatea importului din Belarus a materiei prime pentru producerea lactatelor, precum și inițierea unor proiecte de modernizarea, procurare a utiliajulu nou pentru fabrica din Cahul. De asemenea, “Fabrica de Brânzeturi din Cahul” a mai discutat cu reprezentanții companiilor din România posibilitatea procurării unei linii tehnologice noi pentru producerea laptelui pasteurizat în recipient din sticlă.
6. Mai multe companii agricole din regiunea de sud a Republicii Moldova au discutat cu compania “Combavipor” din Galați posibilitatea exportului cerealelor (grâu și soia) în România.
7. Companiile “Camedones” SRL, GȚ “A. Panov PanTerra” și “APROZAR ECO” SRL au discutat cu compania românească KAP – PA 97 INVESTMENT din Constanța posibilitatea livrării în România a nucilor, migdalelor, semințelor de dovleac și fructelor uscate bio.

8. Firma KARINA SEA din România s-a întâlnit cu numeroase întreprinderi agricole, ce activează în domeniul comerțului și transportului, dar și cu firme care produc brichete și peleți pentru încălzire ("BRICHET DE LUX" S.R.L., GȚ "Prisăcaru") în vederea importului acestora în România.

9. Compania "Imprimare" SRL din județul Vaslui, România a fost interesată de achiziționarea cartonului duplex pentru dosare, sub formă de coli 62/100, sau 70/100, greutate carton 230 g/m.p. Companiei respective i-au fost transmise ofertele companiilor moldovenești "Cartnord" SRL, "Combinatul de Articole din Carton" SA și "Papermoon" SRL. Compania "Cartnord" SRL dispune de capacitățile de producere și export în România a cantității și sortimentului solicitat și este dispusă să inițieze o cooperare pe termen lung.

10. Reprezentanții APL-urilor din regiunea de sud a Republicii Moldova prezenți la Forumul Internațional de Afaceri din mun. Cahul au discutat cu omologii lor din România posibilitatea inițierii unor proiecte transfrontaliere pentru dezvoltarea în comun a infrastructurii locale și dezvoltarea relațiilor comercial-economice bilaterale.

11. Reprezentanții ZEL Bălți, subzona Cahul, ZAL Taraclia, Parcului Industrial Cahul au discutat cu omologii lor de la Zona Economică Liberă Brăila, cu întreprinderile industriale prezente posibilitatea schimbului de experiență și inițierea unor proiecte comune, condițiile plasării investițiilor și constituirii unor companii mixte în zonele economice libere.

12. Asociația Apicolă Negrești din județul Vaslui, România a manifestat interes pentru identificarea partenerilor în domeniile: produse apicole, material biologic, inputuri necesare în agricultură, piețe de aprovizionare și desfacere. GT "Moisa Gheorghe" din raionul Leova cu compania "Bastri-Tur" din Cimișlia în vederea livrării stupilor de albine.

13. Compania "Nord Nordic" SRL din Bîrlad, România a manifestat interes pentru găsirea partenerilor în domeniul cultivării, depozitării, ambalării și vânzării fructelor și legumelor. Astfel a discutat cu primăria Cimișia, Incubatorul de Afaceri Cimișlia astfel de proiecte ca construcția pieței agro+alimentare în Cimișlia, construcția unei case de ambalare a fructelor și legumelor.

14. Compania „Iugheta” SRL, Cimișlia a discutat cu Asociația Apicolă Negrești posibilitatea schimbului de experiență în vederea construcției centrului apicol de procesare, colectare și ambalare a produselor apicole. De asemenea, s-a discutat posibilitatea inițierii unui proiect comun în vederea identificării surselor financiare pentru central respective.

15. Pe lângă faptul că firmele, organizațiile de susținere a business-ului și APL-urile din Republica Moldova au avut posibilitatea de a discuta cu omologii lor din străinătate, companiile, camerele de comerț și industrie, autoritățile publice de peste hotare prezenți la forum au avut posibilitatea de a discuta cu reprezentanți ai mediului de afaceri din alte țări prezente posibilitatea extinderii cooperării internaționale. Astfel, CCI Prahova și CCIA Vaslui au discutat cu CCI Esfahan, Iran posibilitatea organizării unei misiuni economice în Iran în a doua jumătate a anului 2018. Compania românească „Rulmenți” SA a fost interesată în stabilirea contactelor cu ОАО «Минский вагоноремонтный завод» pentru a le propune produsele lor.

Similar edițiilor precedente, a fost organizat ”Târgul locurilor de muncă” în comun cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă”, în cadrul căruia peste 40 agenți economici au propus oferte de angajare. Au fost prezentate lucrări ale studenților școlilor profesionale, fiind promovate și instituțiile învățământului tehnic din republică.

Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii va acorda susținere financiară participanților expoziției prin rambursarea parțială a cheltuielilor de participare.

După o analiză amplă și identificării punctelor forte dar și slabe ale expoziției venim cu propunerile:

- Desfășurarea expoziției în intervalul orelor 10.00-19.00;
- Majorarea suprafeței expoziționale;
- Divizarea expoziției sectorial;
- Desfășurarea unei ediții a Expoziției naționale „Fabricat în Moldova”cu participarea mai multor companii internaționale;
- Stabilirea unui acord cu partea transnistreană, care ar asigura simplificarea participării companiilor din stânga Nistrului la expoziție;
- Asigurarea unui post de pază pe toată perioada expoziției;
- Identificarea unui spațiu cu o suprafața suficientă pentru desfășurarea evenimentelor de afaceri.